

**Zápis z jednání
Komise pro životní prostředí Rady Kraje Vysočina č. 2/2020
konaného dne 23. 6. 2020**

Přítomni:

1. Milan Brychta	5. Atila Koncz (místopředseda)
2. Lucie Vichrová (předsedkyně)	6. Mária Pilková
3. Ludmila Řezníčková	7. Jan Joneš (tajemník)
4. Karel Malinský	

Nepřítomni (omluveni):

1. František Kučera	6. Josef Herbrych
2. Zdeněk Ryšavý	7. Jaromír Kalina
3. Josef Myslivec	8. Hana Hodáčová
4. Bohumír Nikl	9. Jan Zimmerman
5. Martin Malina	

Hosté:

1. Eva Horná (OŽPZ)	3. Jiří Bartoš (OŽPZ)
2. Jaroslav Mikyňa (OŽPZ)	4. Marta Bojková (VaS, a. s. Třebíč)

Program:

1. Zahájení
2. Řešení problematiky vodního hospodářství v Kraji Vysočina
3. Řešení problematiky lesního hospodářství
4. Programy Fondu Vysočiny
5. Diskuse a různé
6. Závěr

Jednání Komise pro životní prostředí Rady Kraje Vysočina č. 2/2020 dne 23. 6. 2020 se uskutečnilo jako výjezdní ve Vodárenském areálu Heraltice.

1. Zahájení

Lucie Vichrová, předsedkyně Komise pro životní prostředí Rady Kraje Vysočina, přivítala všechny přítomné a hosty a zahájila jednání. Dle počtu přítomných členů konstatovala, že komise není usnášeníschopná. Přednesla návrh programu jednání, který byl přítomnými členy schválen. K zápisu z minulého jednání nebyly vneseny žádné připomínky a byl všemi přítomnými schválen.

Ve Vodárenském areálu Heraltice přivítala členy a hosty komise Marta Bojková.

Pro členy komise byl připraven dokumentární film o vodním zdroji Heraltice, který je zdrojem pitné vody pro město Třebíč. Dokumentární film byl zaměřen především na historii, novodobou historii a na popis funkce Heraltického vodovodu.

Členové a hosté komise absolvovali prohlídku vodárenského areálu a měli možnost navštívit 200 m vzdálenou sběrnou jímku, kde bylo možno vidět zařízení přímo v terénu.

2. Řešení problematiky vodního hospodářství v Kraji Vysočina

Členové komise obdrželi s předstihem podkladový materiál.

Jaroslav Mikyna uvedl, že území Kraje Vysočina je důležitou zásobárnou zejména povrchové vody nadregionálního významu. Podle údajů Českého statistického úřadu (dále jen „ČSÚ“) bylo v roce 2019 zásobováno pitnou vodou z vodovodů pro veřejnou potřebu cca 94,8 % obyvatel kraje, což je mírně nad celorepublikovým průměrem (94,6 %). Na kanalizaci pro veřejnou potřebu zakončenou čistírnou odpadních vod (dále jen „ČOV“) bylo v roce 2019 napojeno 77,5 % obyvatel kraje, což je pod celorepublikovým průměrem (82,6 %). Problematika čistoty vod tak zůstává jednou z priorit regionu.

Koncepční a strategické materiály v oblasti vodního hospodářství

1. Plánování v oblasti vod – plány oblastí povodí a plány dílčích povodí

Plánování v oblasti vod je soustavná koncepční činnost, kterou zajišťuje stát a která je hlavním nástrojem pro řízení vodní politiky. Plány jsou zveřejněny na webu <http://www.pmo.cz/>, <http://www.pvl.cz/> a <http://www.pla.cz/>.

2. Plán rozvoje vodovodů a kanalizací Kraje Vysočina

OŽPZ zajistil dle zákona pořízení Plánu rozvoje vodovodů a kanalizací Kraje Vysočina (dále jen „PRVKUK“). Aktuální PRVKUK je zveřejněn na webových stránkách kraje <http://prvk.kr-vysocina.cz/>.

3. Povodňový plán pro území Kraje Vysočina

OŽPZ zajistil dle zákona zpracování Povodňového plánu pro území Kraje Vysočina. V roce 2007 byla zrealizována jeho digitální verze, která je zveřejněna na webových stránkách kraje <http://dpp.kr-vysocina.cz/dpp/>. V povodňovém plánu jsou soustředěny v jednom místě veškeré dostupné informace související s povodňovým plánem kraje a ochranou před povodněmi a to s vazbou na Povodňový informační systém (www.povis.cz). V roce 2017 byla dokončena komplexní aktualizace digitálního povodňového plánu kraje.

Dotační tituly Kraje Vysočina v oblasti vodního hospodářství

Program „Projektová příprava ve vodním hospodářství“ - jedná se o dotační program určený na spolufinancování generelů a projektových dokumentací obcí v oblasti zásobování pitnou vodou, odkanalizování a čištění odpadních vod a od roku 2011 i v oblasti ochrany před povodněmi. Od roku 2016 je podpora zaměřena i na oblast ochrany před suchem a to např. i na hydrogeologické průzkumy nebo průzkumné vrty za účelem vyhledání zdrojů podzemních vod pro zásobování obyvatelstva pitnou vodou. Max. výše dotace může dosáhnout 60 % celkových uznatelných nákladů. Příjem žádostí proběhl podle výzvy k jejich příjmu v termínu 16. 3. – 1. 4. 2020, v rámci které bylo podáno 87 žádostí. O poskytnutí dotací rozhodlo zastupitelstvo kraje na svém zasedání dne 12. 5. 2020.

Program „Stavby ve vodním hospodářství“ - dotační program je určen na spolufinancování výstavby a intenzifikace vodovodů, kanalizací a ČOV pro veřejnou potřebu a na výstavbu vodních děl na ochranu před povodněmi a suchem v obcích na území kraje. Max. výše dotace na investiční akci může dosáhnout 75 % celkových uznatelných nákladů. V letošním roce proběhl příjem žádostí o dotace v termínu 13. 1. – 3. 2. 2020. Zastupitelstvo kraje rozhodlo o poskytnutí dotací celkem 24 žadatelům na svém zasedání dne 17. 3. 2020. Vzhledem k vyčerpání alokace se v letošním roce nepředpokládá vyhlášení další výzvy k příjmu žádostí.

Kraj Vysočina poskytl ze svého rozpočtu od roku 2002 dosud do oblasti vodního hospodářství obcí dotace v celkové výši 1060 mil. Kč. Celková výše dotací se v posledních letech zvyšuje.

Dotace ze zvláštního účtu Kraje Vysočina zřízeného podle § 42 odst. 4 vodního zákona, které mohou být poskytnuty zejména na mimořádné (okamžité) havárie na podzemních či povrchových vodách. Nutnou podmínkou je, že není znám nebo neexistuje původce znečištění a hrozí závažné ohrožení nebo znečištění vod. V letech 2016 až 2019 nedošlo k čerpání ze zvláštního účtu.

Informace o činnosti povodňového orgánu kraje

Krajský úřad Kraje Vysočina, OŽPZ je povodňovým orgánem kraje v období mimo povodeň a zabezpečuje rovněž činnost Povodňové komise Kraje Vysočina po dobu povodně. Povodňové orgány krajů mj. organizují odborná školení povodňových orgánů obcí s rozšířenou působností. V roce letošním proběhl školení k ochraně před povodněmi i pro povodňové orgány obcí dne 25. 2. 2020 v sídle kraje v Jihlavě. V letošním roce vzhledem k minimálním zásobám vody ve sněhu na území Kraje Vysočina nedošlo k jarním povodním z tání sněhu.

Problematika řešení dopadů sucha

Hejtman Kraje Vysočina inicioval již v roce 2016 zřízení pracovní skupiny k problematice sucha jako svého poradního orgánu. Materiály z činnosti pracovní skupiny i další informace k suchu jsou zveřejněny na webových stránkách kraje www.kr-vysocina.cz v dokumentech OŽPZ / voda (ochrana před suchem). Aktuální stav na vodárenských nádržích na území kraje je zveřejněn na webových stránkách www.voda.gov.cz. V roce loňském nemusel OŽPZ řešit mimořádnou manipulaci s povrchovou vodou na vodárenských nádržích, odběry vody pro zásobování obyvatel pitnou vodou ze skupinových vodovodů ohroženy nebyly. V letošním roce OŽPZ projednal žádost Povodí Moravy, s.p. o povolení mimořádné manipulace s vodou na vodním díle Vír. Obdobnou mimořádnou manipulaci na vodním díle Vranov projednává krajský úřad Jihomoravského kraje. Po projednání žádosti ČEZ, a.s. mimořádnou manipulaci s vodou OŽPZ povolil dne 22. 4. 2020 i na vodním díle Dalešice.

Členům komise byl rozeslán podkladový materiál obsahující přehled vývoje srážek a teplot na území Kraje Vysočina v porovnání dlouhodobých normálů.

Ochranná pásma vodních zdrojů a vodárenská nádrž Švihov

Ochranná pásma zdrojů povrchových vod – vodárenských nádrží na území Kraje Vysočina byla v předchozích letech změněna (aktualizována) v souladu s požadavky vodního zákona. Rozhodnutí a opatření obecné povahy vydaná v této věci krajským úřadem, OŽPZ jsou v právní moci, resp. nabyta účinnosti. Poslední nádrž na území kraje, kde postupně probíhá změna ochranných pásem, je VN Švihov na řece Želivce. Na jaře 2017 zahájila činnost pracovní skupina “Želivka – vodárenská nádrž Švihov”, která byla zřízena ve vazbě na projednávání návrhu Povodí Vltavy, státní podnik na změnu ochranných pásem a následné vzetí tohoto návrhu zpět. Výstupy z činnosti pracovní skupiny i jednotlivých podskupin jsou zveřejněny na webových stránkách kraje <https://www.kr-vysocina.cz/voda/ds-304032/p1=96283>.

Výstavy

OŽPZ od roku 2011 připravuje výstavy ke Světovému dni vody, který připadá na 22. březen. Hlavním cílem tohoto dne je pořádání osvětových akcí k podnícení zájmu veřejnosti a odpovědných institucí na ochranu a udržitelný rozvoj ve využívání vodních zdrojů. Každoročně je vyhlášováno aktuální motivující téma, přičemž v letošním roce tématem bylo „Voda a změna klimatu“. V letošním roce byla výstava spojena s výstavou k lesnímu hospodářství a zemědělství a byla ke zhlédnutí během měsíce května v jednotlivých patrech budovy B sídla Kraje Vysočina v Jihlavě.

3. Řešení problematiky lesního hospodářství

Členové komise obdrželi s předstihem podkladový materiál.

Eva Horná poskytla členům komise následující informace:

Kůrovcová kalamita a opatření obecné povahy

Českou republiku, stejně jako i okolní státy, zachvátila kůrovcová kalamita. Pro její zvládnutí a zmírnění dopadů je přijímána celá řada opatření. Jedním z nich je opatření obecné povahy, které vydalo Ministerstvo zemědělství, naposledy 2. 4. 2020. Nevztahuje se na lesy národních parků a jejich ochranných pásem. Toto doplnění jednak pozměnilo vylišení tzv. červené zóny a dále zpřehlednilo způsob hospodaření v této zóně a zbytků území ČR. Další aktualizace se předpokládá kolem pololetí letošního roku.

Dotace v lesním hospodářství z rozpočtu Kraje Vysočina

Kraj Vysočina, kromě celé řady jiných aktivit, připravil pro vlastníky lesa na území kraje ve Fondu Vysočina dotační program na podporu hospodaření v lesích, naposledy prostřednictvím Hospodaření v lesích 2020. Z něj je možné získat finanční prostředky na celou řadu činností. Nejoblíbenější je podpora oplocenek, přičemž v programu jsou přesně stanovené podmínky. Kromě dotací z rozpočtu kraje mohou vlastníci lesa žádat o finanční prostředky ze státního rozpočtu, zejména podle nařízení vlády č. 30/2014 Sb. To by mělo být již po několikáté novelizováno, tentokrát s účinností k 1. 7. 2020. Na tuto novelu bude reagovat podoba dotační politiky kraje.

Zásady, kterými se stanovují podmínky pro poskytování dotace na zmírnění dopadů kůrovcové kalamity v lesích

Vlivem kůrovcové kalamity dochází k výraznému zhoršování ekonomiky většiny lesních majetků. Aby byla zajištěna řádná péče vlastníků lesa o les jako národního bohatství, stát připravil zásady, podle kterých byla žadatelům vyplácena dotace na zmírnění dopadů kůrovcové kalamity v lesích, a to za těžby z období 4.Q. 2017 a rok 2018. Vyhlášení další výzvy, za těžbu realizovanou v roce 2019, se předpokládá v polovině července 2020.

Pachové ohradníky

V roce 2010 se podařilo navázat spolupráci s Nadací pojišťovny Generali na pilotním projektu Pachové ohradníky 2010. Spolupráce pokračovala nepřetržitě až do roku 2018, kdy byl za finanční spoluúčasti nadace pojišťovny Generali a Kraje Vysočina navýšen počet ošetřených úseků pachovými ohradníky na celkovou délku 150 km komunikací. V letošním roce je rozsah takto ošetřeného úseku silnic přibližně stejný, i nadále je část úseků ošetřena alternativním pachovým zradidlem PACHO-LEK. Zároveň byla namísto spolupráce s Nadací pojišťovny Generali pro podporu mysliveckých aktivit navázána spolupráce s Pojišťovnou Kooperativa.

Výkup spodních čelistí prasete divokého

Je nutné podpořit úsilí o redukci stavů volně žijících prasat divokých. I nadále je žádoucí se soustředit na odlov nejmenších selat a na bachyně – lončáčky. Toto opatření jednak směřuje ke snížení škod na zemědělských pozemcích a na nich rostoucích plodinách, jednak ke snížení veterinárního nebezpečí - přenosu nákazy afrického moru prasat na hospodářské chovy prasat.

4. Programy Fondu Vysočiny

Členové komise obdrželi s předstihem podkladový materiál.

Jan Joneš uvedl, že zastupitelstvo kraje dne 16. 6. 2020 projednalo na svém zasedání Závěrečnou zprávu o čerpání podpory z Fondu Vysočiny v roce 2019 (materiál <https://samosprava.kr-vysocina.cz/material/ZK-04-2020-74>).

Programy v oblasti životního prostředí realizované v roce 2020:

ID programu	Typ dotačního programu	Název dotačního programu	Finanční alokace v Kč	Datum zahájení sběru žádostí	Datum ukončení sběru žádosti
FV02778	Fond Vysočiny	ODPADY A EKOLOGICKÁ VÝCHOVA 2020	2 500 000	15.01.2020	15.02.2020
FV02775	Fond Vysočiny	HOSPODAŘENÍ V LESÍCH 2020	30 000 000	16.03.2020	16.04.2020
FV02774	Fond Vysočiny	ZEMĚDĚLSKÉ AKCE 2020	1 000 000	20.04.2020	24.04.2020
FV02770	Fond Vysočiny	STAVBY VE VODNÍM HOSPODÁŘSTVÍ 2020	70 000 000	13.01.2020	03.02.2020
FV02767	Fond Vysočiny	PROJEKTOVÁ PŘÍPRAVA VE VODNÍM HOSPODÁŘSTVÍ 2020	7 000 000	16.03.2020	01.04.2020
PR02737	Pravidla rady	KOTLÍKOVÉ DOTACE V KRAJI VYSOČINA III	306 369 279	23.10.2019	13.11.2020

Programy v oblasti životního prostředí připravované na rok 2021:

Vazba na Strategii rozvoje Kraje Vysočina	Název navrhovaného programu pro rok 2021	Navrhovaný objem programů pro rok 2021 v Kč
3.4: Zásobování pitnou vodou (podprogram A)	Projektová příprava ve vodním hospodářství 2021	10 000 000
3.5: Odvádění a čištění odpadních vod (podprogram B)		
4.7: Ochrana před povodněmi a suchem (podprogram C)	Stavby ve vodním hospodářství 2021	90 000 000
4.5 Oběhové hospodářství a ekologické zátěže	Odpady 2021	3 500 000
4.4 Péče o přírodu a krajinu Vysočiny	Ekologická výchova 2021	1 000 000
4.5 Oběhové hospodářství a ekologické zátěže		
Celkem		104 500 000

Na rozdíl od předchozího roku není navrhován program Hospodaření v lesích. Zdůvodnění zrušení a návrh řešení je obsahem podkladového materiálu Kžp-02-2020-04, př. 2.

Lucie Vichrová navrhla, aby bod „Programy Fondu Vysočiny“ byl projednán na zasedání komise v září 2020, kdy bude znám další finanční vývoj kraje.

5. Diskuse a různé

Termín příštího zasedání komise byl stanoven na **úterý 15. září 2020 od 14.30 hodin**.

6. Závěr

Závěrem předsedkyně poděkovala všem přítomným za aktivní účast a ukončila zasedání.

Ing. Lucie Vichrová

předsedkyně Komise pro životní prostředí Rady Kraje Vysočina

Ing. Jan Joneš

tajemník Komise pro životní prostředí Rady Kraje Vysočina

Zpracovala a zapsala Lenka Matysová dne 29. 6. 2020.